

CIELE UČEBNÉHO PREDMETU OBČIANSKA NÁUKA

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebaopoznávaní a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznávaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- získaní základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratí zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU OBČIANSKA NÁUKA

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vedie ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

Občianska náuka pre 6.ročník Základnej školy – 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Navrhujeme, aby žiaci počas školského roka vypracovali 2 projekty. V tematickom celku Moja rodina žiaci vypracujú individuálne projekty na tému Zdravý životný štýl v (mojej) rodine a v tematickom celku Moja škola môžu žiaci formou tímovej práce vypracovať projekt Galéria osobností našej školy „Boli tu pred nami“.

Tematicky celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
Moja rodina			
Poslanie a funkcie rodiny	Funkcie rodiny	Chápe význam rodiny pre človeka a spoločnosť.	
Vzťahy v rodine, roly členov rodiny	Princípy, na ktorých fungujú vzťahy v rodine	Vie rozlíšiť pozitíva a negatíva v rodinných vzťahoch. Chápe zmysel pozícií jednotlivých členov pre fungovanie rodiny.	
Normy a pravidlá, práva a povinnosti členov rodiny	Pravidlá platné v rodine Práva a povinnosti rodičov a detí	Chápe význam pravidiel v rodine. Chápe spätosť práva a povinností. Vie ochraňovať svoje práva a plní si svoje povinnosti.	
História mojej rodiny, zvyky a tradície	Rodinná genéza 2 generácií dozadu Rodostrom Zvyky a tradície rodiny (Vianoce, Veľká noc...)	Získa úctu a hrdosť na svoju rodinu, tradície a zvyky. Pochopí spätosť prítomnosti s minulosťou. Vie rozlíšiť v čom sú si rodiny podobné a v čom sú originálne.	1
Komunikácia v rodine	Verbálna komunikácia Neverbálna komunikácia Jednosmerná komunikácia Základné komunikačné techniky	Chápe dôležitosť komunikácie medzi členmi rodiny pre ich harmonický život. Začne uplatňovať komunikačné techniky. Vie obhajovať, zdôvodňovať svoj názor a rešpektovať názor ostatných. Prejavuje úctu k názorom rodičov.	1
Krízy v rodine	Dôvody, ktoré vedú ku krízam v rodine: rozvod rodičov, choroba v rodine Neúplná rodina	Identifikuje príčiny rodinných kríz. Chápe potrebu preberať rolu neprítomného člena rodiny. Vie prejať cit spolupatričnosti .	1
Problémy rodinného života a ich riešenie	Typológia záťažových situácií Problémy rodinného života Spôsoby riešenia	Vie pomenovať záťažové situácie a vygenerovať základné problémy rodinného života. Vie: vyjednávať,	1

		zdôvodňovať svoje riešenia, aktívne počúvať, robiť kompromisy, prijímať rozhodnutie.	
Zdravý spôsob života	Životné štýly Stres Relaxačné techniky Zdravý životný štýl: zdravá životospráva, pravidlá duševnej hygieny	Porovnáva jednotlivé životné štýly. Vie identifikovať stres a naučí sa techniky na jeho odbúranie. Uplatní základy zdravej výživy. Odolá módnym trendom v životospráve. Uplatňuje pravidlá duševnej hygieny vo svojom rodinnom živote.	1
Zdravý spôsob života	Spôsoby trávenia voľného času Spoločné voľnočasové aktivity Individuálne voľnočasové aktivity (turistika, šport, kultúra, starostlivosť o domáce zvieratá...)	Vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby trávenia voľného času. Vysvetlí, prečo je pre rozvoj jeho osobnosti dôležité spoločné trávenie voľného času.	1
Voľný čas v mojej rodine	Voľný čas v rodine Spôsoby trávenia voľného času v rodinách	Naučí sa prispôbovať ostatným členom rodiny. Formuje si pocit spolupatričnosti.	1
Naši príbuzní, priatelia, susedia	Širšia rodina Medziľudské vzťahy Priateľstvo Pomoc a podpora	Vie vymenovať členov svojej širšej rodiny. Na príkladoch uvedie ako fungujú vzťahy v širšej rodine, susedské vzťahy. Vie určiť čím sa vzájomne obohacujú a ako si pomáhajú.	1
Generačné problémy v rodine	Viacgeneračné rodiny Problémy spolunažívania vo viacgeneračných rodinách	Vie vysvetliť pojem viacgeneračnej rodiny. Zdôvodní potrebu vzájomnej starostlivosti rodičov, detí, starých rodičov. V každodennom živote chápe a pomáha starým rodičom.	1
Dokumenty a Zákon o rodine	Dohovor o právach dieťaťa Zákon o rodine	Vie pracovať s dokumentom a zákonom. Pozná svoje práva a povinnosti zo zákona. Osobne sa angažuje proti porušovaniu práv detí. Vie, že vzťahy v rodine upravuje Zákon o rodine.	1 1

Moja škola			
Trieda ako sociálna skupina	Princípy fungovania triedneho kolektívu Postavenie jednotlivcov v skupine a ich vzťahy Sociálne roly Socializácia	Vysvetlí príčiny pozícií jednotlivých žiakov (aj seba) v triednom kolektíve. Vie vymenovať základné roly žiakov v triede a zaradiť žiakov do nich. Vie vysvetliť, čo je socializácia a prečo je pre jednotlivca dôležitá. Objasní podstatu problémov vo vzťahu.	1
Individualizmus – osobnosti v našej triede	Osobnosť: pozitívna, negatívna Vodca, vodcovský typ (charakteristické znaky) Súperenie, súťaživosť	Vie rozlíšiť negatívne a pozitívne osobnosti triedy. Objasní význam pozitívnych vzorov (pozitívnych vodcov osobností) pre život triedy. Odhalí manipuláciu zo strany spolužiaka a odolá jej. Uvedie príklady súťaživosti v pozitívnom aj v negatívnom zmysle.	1
Kolektivismus – spolupráca v našej triede	Pravidlá spolupráce Kompromis Riešenie konfliktov	Pozná a riadi sa pravidlami spolupráce pri činnostiach triedneho kolektívu. Je ochotný robiť kompromisy. Pozná základné spôsoby riešenia konfliktov a uplatňuje ich v živote triedy.	1
Sebahodnotenie a hodnotenie žiakov triedy	Rovnosť Rovnakosť Predsudok Sebapoznanie, sebahodnotenie Poznanie a hodnotenie iných	Vie rozlíšiť pojmy rovnosť a rovnakosť. Chápe pojem predsudok, na príkladoch uvedie, čo môžu predsudky spôsobiť. Pozná svoje pozitíva a negatíva. Vie určiť pozitíva aj negatíva spolužiakov bez urážania.	1
Komunikácia v triede	Vzájomné pôsobenie členov kolektívu Družní spolužiaci Ťiaci s problémami pri nadväzovaní sociálnych vzťahov	Rozozná odlišnosti jednotlivcov v procese vytvárania sociálnych vzťahov. Je ochotný pomôcť spolužiakom s problémami pri nadväzovaní kontaktov, pri socializácii.	1
Práva a povinnosti žiakov v triede – triedna samospráva	Dokument: práva a povinnosti žiakov	Zúčastní sa na tvorbe práv a povinností žiakov triedy	1

	v konkrétnej triede Vytvorenie a činnosť triednej samosprávy	(aktívna spolupráca). Využije možnosť ovplyvniť život vo svojej triede. Rozvíja zodpovednosť za seba a iných.	
Práva a povinnosti žiakov v škole – školská samospráva	Dokument: práva a povinnosti žiakov na ZŠ Vytvorenie a činnosť žiackeho parlamentu (školskej žiackej samosprávy)	Pozná svoje práva a povinnosti v škole. Vie, kto ho zastupuje v školskom parlamente a ako obhajuje jeho práva.	1
Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť	Mimovyučovacie aktivity v škole Záujmové útvary v škole Aktívne využívanie voľného času (mimoškolská činnosť)	Zapája sa do mimoškolských aktivít. Pozná, ktoré záujmové útvary pracujú v škole a začlení sa do niektorého z nich. Uvedie možnosti mimoškolského využívania voľného času.	1 1
Naša škola	História, úspechy žiakov Bývalí pedagógovia Osobnosti školy Symbolika školy (logo, hymna)	Vie uviesť úspechy osobností pedagógov a históriu svojej školy. Pozná jej symboliku. Rozvíja pocit hrdosti, spolupatričnosti, posilňuje snahu reprezentovať školu.	1
Naša pani učiteľka	Osobnosť učiteľa Pracovné štýly učiteľa	Vie uviesť základné typy osobnosti učiteľa. Pozná základné pracovné štýly učiteľa. Rozvíja kritické myslenie, schopnosť vyjadriť svoj názor bez urážania.	1
Čím by som chcel byť	Povolanie Zamestnanie Rodinné tradície v povolaniach	Vysvetlí na príkladoch pojmy povolanie, zamestnanie. Uvedomí si svoj záujem o isté povolanie a vplyv rodiny na svoju budúcu pracovnú orientáciu.	1 1
Vzdelávanie ako hodnota	Systém hodnôt Hodnoty detí školského veku Vzdelanie v systéme hodnôt detí školského veku	Vie uviesť najdôležitejšie hodnoty vo svojom živote. Vysvetlí, prečo má vzdelanie práve také miesto v jeho hodnotovom systéme. Toleruje hodnoty spolužiakov.	1
Celoživotné vzdelávanie	Celoživotné vzdelávanie	Chápe pojem a prijíma myšlienku celoživotného vzdelávania ako predpokladu pre svoje budúce uplatnenie	1

		sa v práci.	
Školský systém u nás	Typy a stupne škôl Školské zariadenia	Rozlišuje typy stredných škôl. Vie vymenovať niektoré školské zariadenia.. Pozná možnosti ďalšieho vzdelávania u nás.	1
Školský systém v Európe	Typy a stupne škôl vo vybraných štátoch EÚ (kritériá výberu: Projekt Comenius) Povinná školská dochádzka	Porovná typy a stupne škôl u nás a v niektorých štátoch EÚ. Rozlišuje dĺžku trvania povinnej školskej dochádzky u nás a v štátoch EÚ.	1
Život žiaka základnej školy u nás – v zahraničí, v meste – na dedine	Režim dňa Výchova, vyučovanie Voľnočasové aktivity	Porovnáva život žiaka SR – zahraničie, mesto – dedina. Hľadá podobnosti a odlišnosti. Rozvíja kritické myslenie, vyjadruje svoj názor a zdôvodňuje ho.	1
Škola budúcnosti	Spôsoby učenia a vyučovania v budúcnosti Postavenie žiaka a učiteľa v budúcnosti Obsah vzdelávania v budúcnosti	Rozvíja tvorivosť, fantáziu. Prejaví aj zmysel pre realitu. Vie vyjadriť a obhájiť svoju predstavu.	1

Občianska náuka pre 7.ročník základnej škola – 1hodina týždenne, 33 hodín ročne

Navrhujeme, aby žiaci počas školského roka vypracovali 2 projekty.

V predmete odporúčame využívať skupinové vyučovanie (tímovú prácu), používať situačné a rolové metódy práce, tvorbu projektov, metódy rozvíjajúce kritické myslenie, brainstorming a diskusiu.

Tematicky celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
Moja obec, región, vlast', Európska únia	História a súčasnosť mojej obce	Žiak pozná históriu a súčasnosť obce, v ktorej žije.	1
	Kronika a erb mojej obce	Vie vysvetliť význam symbolov obce (erb, vlajka), ak ich obec má. Vie posúdiť význam obecnej kroniky pre poznanie minulosti obce a pre jej prepojenie so súčasnosťou.	1
	Významné osobnosti našej obce	Pozná osobnosti obce v minulosti a dnes. Uvedomuje si význam pozitívnych vzorov z minulosti a súčasnosti pre svoj život.	1

	Na čo som hrdá/hrdý v mojej obci a jej okolí (pamiatky, príroda)	Buduje si pocit hrdosti na svoju obec poznaním jej prírody a pamiatok.	1
	Obecná samospráva	Vie, kto je starostom (primátorom) obce. Pozná základné úlohy obecnej samosprávy.	1
	Verejný, kultúrny a spoločenský život v našej obci	Zaujíma sa o spôsob volieb poslancov do obecného zastupiteľstva. Zúčastní sa (s rodičmi alebo učiteľmi) na zasadnutí obecného zastupiteľstva. Aktívne sa s členmi svojej rodiny zapája do organizovania akcií v obci a zúčastňuje sa ich.	1
	Môj región	Žiak pozná históriu a súčasnosť regiónu, v ktorom žije.	1
	Moja vlasť – Slovenská republika Štátne symboly	Vytvára si hrdosť na svoju vlasť poznaním jej minulosti, prítomnosti, pamiatok a prírody. Pozná štátne symboly a vie, ako im vzdať úctu.	1
	Európska únia	Uvedomuje si význam európskej integrácie pre život občanov SR. Vie si vyhľadať a v praktickom živote používať základné informácie o EÚ.	2
	Prepojenie národnej identity s európskou identitou	Uvedomuje si nutnosť zachovania slovenskej národnej identity s prepojením na európsku identitu. Podporuje šírenie znášanlivosti a tolerance medzi národmi EÚ.	1
Vnútorň a vonkajší život jednotlivca			
Vnútorň život jednotlivca	Ľudská psychika	Uvedomuje si spätosť ľudskej psychiky s biologickými faktormi (nervovou sústavou). Uvedomuje si, že jeho psychika je vo vývine. Pozná základné prvky psychiky – pocit, vnem, predstava. Vie ich rozlíšiť.	1
	Osobnosť	Uvedomuje si neopakovateľnosť charakteristických znakov osobnosti. Pozná základné typy osobnosti podľa temperamentu a vie zaradiť seba samého.	1
	Proces učenia sa	Vie rozlíšiť dva druhy pamäte (krátkodobú, dlhodobú) a chápe ich význam pre svoje vzdelávanie. Uvedomuje si súvislosť medzi pamäťou a myslením v procese učenia sa. Posudzuje základné metódy učenia sa a hľadá si najvhodnejšie pre svoju osobnosť. Vie na jednoduchom príklade odvodiť z dvoch súdov záver usudzovania.	1
	Psychológia v každodennom živote	Vie rozlišovať medzi základnými emóciami a chápe dôležitosť primeraného prežívania	1

		emócií. Vie posúdiť svoje schopnosti pre niektorý typ činnosti. Vie využívať osvojené vedomosti zo psychológie vo svojom každodennom živote.	
Vonkajší život jednotlivca	Vytváranie sociálnych vzťahov jednotlivca v širšom prostredí	Uvedomuje si vytváranie sociálnych vzťahov vo všetkých skupinách, ktorých je členom.	1
	Sociálne skupiny	Uplatňuje poznatky o socializácii pri svojom včleňovaní sa do sociálnych skupín. Pozná pozície a roly jednotlivcov v spoločenských skupinách.	1
	Sociometria skupiny Sociálne vzťahy v triede	Pozná základné metódy merania sociálnych vzťahov v skupine. Rešpektuje každého člena skupiny bez ohľadu na jeho pozíciu v skupine. Vie odolávať tlaku niektorých členov skupiny. Podporuje včleňovanie sa jednotlivcov do sociálnej skupiny. Uvedomuje si súvislosť medzi vzťahmi v skupine a konaním členom sociálnej skupiny, ako aj skupiny ako celku.	1 1
	Sociálne zručnosti	Ovláda a v každodennom živote používa základné komunikačné zručnosti – komunikuje, spolupracuje a rieši konflikty.	1

Tematický celok: Sociálne vzťahy v spoločnosti	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
Obsah			
Spoločnosť, jej vznik, vývoj a charakteristika	– spoločnosť, človek – vývoj človeka – vývoj spoločnosti – charakteristika spoločnosti – komunita	Vie použiť informácie z dejepisu o vzniku a vývoji ľudskej spoločnosti a človeka. Pozná základné znaky ľudskej spoločnosti. Rozlišuje medzi vidieckou a mestskou komunitou.	1
Štruktúra spoločnosti a sociálne vzťahy v nej	– štruktúra spoločnosti – vzťahy v spoločnosti – typy štruktúr spoločnosti	Vie rozčleniť ľudskú spoločnosť na jednotlivé typy štruktúr. Vníma seba ako súčasť jednotlivých štruktúr spoločnosti.	1
Veľké spoločenské skupiny	– veľké spoločenské skupiny – spoločenské vrstvy, triedy	Pozná základné rozvrstvenie ľudskej spoločnosti.	1

	– kasty, stavy	Vie rozlíšiť veľké spoločenské skupiny od malých. Vie vysvetliť význam príslušnosti k sociálnej skupine pre život jednotlivca.	
Sociálne zmeny v spoločnosti a ich príčiny	– sociálne zmeny – príčiny sociálnych zmien	Vie vysvetliť nutnosť sociálnych zmien. Pozná hlavné príčiny sociálnych zmien.	1
Prirodzený pohyb obyvateľstva	– prirodzený pohyb (migrácia) obyvateľstva – príčiny, dôsledky migrácie – pohyb v rámci spoločenského rozvrstvenia	Pozná súvislosti medzi sociálnymi zmenami a migráciou obyvateľstva. Vie vysvetliť príčiny a dôsledky migrácie pozná možnosti zmeny postavenia jednotlivca v spoločnosti.	1
Štruktúra obyvateľstva – rasy, národy	– štruktúra obyvateľstva – rasy – národy, národnosti – etnické skupiny	Vie sa orientovať v národnom a etnickom zložení obyvateľstva. Vie vymenovať rasy a ich znaky. Je tolerantný voči rasám, národom a národnostiam. Posilňuje svoju národnú identitu.	2
Štruktúra obyvateľstva – náboženstvá	– náboženstvá na Zemi – funkcia náboženstiev v spoločnosti – náboženské organizácie	Pozná hlavné náboženstvá. Chápe úlohy náboženstva v modernej spoločnosti. Vie odlíšiť sekty od cirkevných organizácií. Je tolerantný voči náboženstvám iných ľudí.	2
Kultúra, multikultúrnosť	– kultúra – multikultúrnosť	Chápe kultúru ako výsledok činnosti ľudskej spoločnosti. Chápe hodnoty jednotlivých kultúr a toleruje kultúrnu rozmanitosť. Vie prejať hrdosť na svoje kultúrne hodnoty.	2
Sociálne a politické napätie v spoločnosti – vojny, terorizmus...	– napätia, konflikty medzi spoločenskými skupinami – sociálne hnutia – miestne vojny – terorizmus	Pozná príčiny konfliktov medzi spoločenskými skupinami. Vie vysvetliť význam sociálnych hnutí pre jednotlivca a spoločnosť. Pozná príčiny a dôsledky vojen a terorizmu.	2

Občianska náuka pre 8.ročník základnej školy: 1hodina týždenne, 33 hodín ročne

Tematický celok: Občiansky život ako proces formovania demokracie			
Občan, občianstvo	– občan – občianstvo – štát	Vie vysvetliť vzťah medzi občanom a štátom. Pozná vznik a vývoj občianstva. Vie vymenovať znaky štátu prospešného pre občana.	1
Proces formovania občianskej spoločnosti	– občania v starovekom Grécku – občianska spoločnosť v rímskej republike – vývoj občianskej spoločnosti	Pozná korene občianskej spoločnosti. Vie porovnať postavenie občanov v Aténskej demokracii a Rímskej republike.	1
Vznik štátu	– prvé štáty na svete – Aténska demokracia, Rímska republika – štát, znaky štátu	Vie použiť informácie z dejepisu o vzniku štátov. Vie vysvetliť pojem štát. Vie vymenovať znaky štátu.	1
Právny štát	– znaky právneho štátu – občan a právny štát	Pozná korene právneho štátu v antickej spoločnosti. Vie vymenovať znaky právneho štátu. Vie v konkrétnych situáciách rozlišovať či ide o právny štát.	1
Ústava Slovenskej republiky	– Ústava SR – základný zákon štátu – členenie ústavy – preambula – 2. Hlava Ústavy SR	Chápe význam ústavy pre riadenie štátu. Pozná obsah Ústavy SR. Vie vymenovať orgány štátnej moci. Vie zdôvodniť, prečo je II. Hlava Ústavy SR pre občanov najdôležitejšia.	1
Kto nám vládne (Štátna moc)	– štátna moc – zložky štátnej moci – zákonodarná moc	Vie vysvetliť, ako a prečo vzniká štátna moc. Vie vymenovať orgány štátnej moci. Vie vymenovať úlohy parlamentu.	1
Kto nám vládne (Štátna moc)	– štátna moc – výkonná moc – prezident – súdna moc	Vie vymenovať, kto a ako vykonáva moc v štáte. Pozná základné právomoci prezidenta. Pozná význam súdov.	1
Demokracia, jej vznik a vývoj	– dejiny demokracie – priama a nepriama demokracia	Vie vysvetliť význam slova demokracia. Pozná korene demokracie. Vie vysvetliť priamu a nepriamu demokraciu	1

		a uviesť príklady.	
Princípy demokracie	– princípy demokracie	Vie vymenovať princípy demokracie. Vie posúdiť podľa konkrétnych situácií stav demokracie v krajine.	1
Čo je a nie je demokracia	– občianska spoločnosť a demokratický štát	Vie, ako môžu občania ovplyvňovať riadenie štátu. Rozumie pojmu politická pluralita.	1
Voľby, volebné právo	– volebné právo – slobodné a čestné voľby – voľby v demokracii	Vie vysvetliť čo znamená všeobecné a rovné volebné právo. Vie vysvetliť význam slobodných volieb v demokratickej spoločnosti.	1
Parlamentné, komunálne voľby	– parlamentné voľby – komunálne voľby	Pozná rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami. Zaujíma sa o komunálne voľby v obci.	1
Štátna správa, samospráva	– štátna správa – samospráva	Vie rozlíšiť orgány štátnej moci od samosprávných orgánov. Pozná starostu svojej obce. Zaujíma sa o činnosť obecnej samosprávy.	1
Čo sú ľudské práva a slobody a prečo sa o nich učíme	– základné ľudské práva a slobody	Vie vymenovať základné ľudské práva a slobody. Vie vyhľadávať v Ústave SR -II. Hlava jednotlivé skupiny práv. Vie zdôvodniť, prečo sa učíme o právach.	1
Základné dokumenty ľudských práv	– dokumenty ľudských práv – Všeobecná deklarácia ľudských práv – Dohovor o ľudských právach	Pozná základné dokumenty ľudských práv. Pozná inštitúcie ochraňujúce ľudské práva.	1
Patria aj deťom ľudské práva?	– práva detí – Deklarácia práv dieťaťa – Dohovor o právach dieťaťa	Pozná svoje práva. Vie posúdiť situácie kedy sú práva detí porušované. Vie, na ktoré inštitúcie sa môže obrátiť pri porušovaní svojich práv.	1
Niet práv bez povinností a zodpovednosti	– práva – zodpovednosť – povinnosť	Chápe spätosť práv a povinností. Uplatňuje zodpovednosť voči právam ostatných v bežnom	1

		Živote.	
Záujmové a občianske aktivity, činnosť mimovládnych organizácií.	- Záujmové aktivity občanov - Občianske združenia - Mimovládne organizácie	Pozná najdôležitejšie mimovládne organizácie	1
Dobrovoľnícka a charitatívna činnosť	- Dobrovoľnícka činnosť - Charitatívna činnosť	Chápe podstatu dobrovoľníckej a charitatívnej činnosti. Zaujíma sa o možnosti pomáhať ako dobrovoľník. Angažuje sa vo svojom užšom prostredí (škola, krúžky). Organizuje pomoc tým, čo ju potrebujú.	1
Triedny žiacky a školský parlament	- Triedny žiacky parlament - Školský žiacky parlament	Pozná funkcie a právomoci obidvoch parlamentov. Zaujíma sa o činnosť, aktívne sa zapája do spolupráce. Pozná meno predsedu školského parlamentu.	1
Obvodný žiacky parlament	- Obvodný žiacky parlament	Pozná fungovanie obvodného žiackeho parlamentu. Vie, kto zastupuje ich žiacky parlament v obvodnom parlamente. Zaujíma sa o aktivity obvodného žiackeho parlamentu (vie, že sa pripravuje na aktívny občiansky život v dospelosti).	1
Občianska participácia v širšom prostredí – v obci	- Účasť na zasadnutiach obecného zastupiteľstva	Získava zručnosti občianskeho života.	1
Tematický celok: Štát a právo Štát a jeho podstata	- Štát - Znaky štátu	Žiak vie vysvetliť príčiny vzniku štátu. Vie charakterizovať všetky znaky štátu. Vie nakresliť vlajku SR. Ovláda text štátnej hymny. Vie vzdať úctu štátnym symbolom.	1

Funkcie štátu	- Funkcie štátu: - Vnútorné funkcie - Vonkajšie funkcie	Vie uviesť príklady na jednotlivé vnútorné funkcie štátu. Vie vysvetliť úlohy štátu z hľadiska jeho vonkajších funkcií.	1
Formy vlády	- Monarchia - Republika - diktatúra	Vie rozlíšiť medzi absolutistickou a parlamentnou monarchiou. Vie uviesť konkrétne typy príkladov na demokratickú a nedemokratickú formu republiky. Vie uviesť príklady na typy diktatúr.	1
Zložky štátnej moci	- zákonodarná - výkonná - súdna	Vie vysvetliť príčiny rozdelenia štátnej moci na jednotlivé zložky. Vie porovnať jednotlivé zložky štátnej moci.	1
Zákonodarná moc	- parlament NR SR - zákon - zákonodarný proces - Zbierka zákonov - platnosť zákona - účinnosť zákona	Vie popísať priebeh plenárneho zasadnutia parlamentu NR SR. Vie charakterizovať úlohu prezidenta v zákonodarnom procese.	1
Vzťah štátu a práva	- právo - právny štát - právna istota	Vie definovať pojem právo, spätosť štátu a práva. Vie uviesť príklady z bežného života na platnosť nadosobnej moci zákona.	1
Právne normy	- norma - právna norma - morálna norma - náboženská norma - estetická norma	Vie charakterizovať jednotlivé druhy noriem. Na konkrétnych príkladoch vie rozlišovať medzi jednotlivými druhmi noriem.	1
Právne inštitúcie SR	- súdy - prokuratúra - advokácia - polícia - notárstvo	Vie popísať funkcie jednotlivých právnych inštitúcií SR. Vie aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie súdneho pojednávania na vyučovacej hodine.	1
Právne vedomie	- právne vedomie - vývoj právneho vedomia	Vie popísať prepojenosť právneho vedomia s právnym poriadkom.	1
Právny poriadok (systém) SR	- právne predpisy - odvetvia práva - verejné právo - súkromné právo	Vie definovať pojmy právny predpis, verejné a súkromné právo.	1
Rodinné právo a trestné právo	- manželstvo - Zákon o rodine	Vie vysvetliť poslanie Zákona o rodine.	1

	- rodina - Trestný zákon, trestný čin, trest	Na základe príkladov z literatúry alebo filmu vie vysvetliť dopad ukončenia manželstva rozvodom na členov rodiny. Vie zdôvodniť potrebu dodržiavania zákonov SR.	
--	---	---	--

Občianska náuka pre 9.ročník základnej školy: 1hodina týždenne, 33 hodín ročne

Tematický celok: Ekonomický život v spoločnosti	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
Obsah			
Základné pojmy	- ľudské potreby - uspokojovanie ľudských potrieb - statky - výrobný proces - výrobné zdroje - vzácnosť výrobných zdrojov - rozhodovanie - rozhodovací proces - výber - alternatívne náklady	Žiak vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie odlíšiť uvedené pojmy. Vie uviesť uvedené pojmy vo vzájomných súvislostiach. Vie vypracovať návrh využitia konkrétneho vzácného výrobného zdroja vo výrobnom procese s uplatnením jednotlivých etáp rozhodovacieho procesu. Uvedomuje si dôsledky rozhodnutí. Učí sa konať rozvážne a zodpovedne.	1 1
Ekonomika a ekonómia	- ekonomika - ekonómia - mikroekonómia - makroekonómia	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie odlíšiť jednotlivé pojmy. Vie uviesť uvedené pojmy vo vzájomných súvislostiach. Vie zdôvodniť potrebu osvojovania týchto pojmov z hľadiska ich uplatnenia v jeho praktickom živote.	1 1
Základné ekonomické otázky	- Čo vyrábať? - Ako vyrábať? - Pre koho vyrábať?	Vie vytipovať príklady riešenia jednotlivých ekonomických otázok.	1
Typy ekonomík	- príkazová ekonomika - trhovú ekonomiku - zmiešanú ekonomiku	Vie vysvetliť podstatu troch typov ekonomík. Vie porovnať jednotlivé ekonomiky z hľadiska pozitív i negatív. Na konkrétnych príkladoch vie aplikovať riešiteľnosť základnej ekonomickej otázky podľa typu ekonomiky.	1
Trhová ekonomika	- trhovú ekonomiku - vlastnícke práva	Vie charakterizovať trhovú ekonomiku tromi znakmi. Vie uviesť charakteristiku vlastníckych práv.	1

Trhový mechanizmus	- trh - ponuka - zmeny ponuky - dopyt - zmeny dopytu - cena	Vie vysvetliť uvedené pojmy ponuka, dopyt. Vie vysvetliť vzťah medzi ponukou a dopytom a cenou tovaru a služieb.	2
Základné formy podnikania	- podnik - formy podniku - podnikanie - fyzická osoba - zisk - strata	Vie charakterizovať základné podmienky úspešného podnikania, na konkrétnom príklade zo života opíše úspešného podnikateľa z okolia.	1 1 1
Ako sa stať podnikateľom			1
Výroba, výrobca	- výroba - výrobca - produktivita práce - konkurencia	Vie vysvetliť uvedené pojmy výroba, výrobca, produktivita práce a konkurencia.	1
Spotrebiteľ, spotreba	- spotrebiteľ - spotreba - súkromná spotreba - verejná spotreba	Vie uviesť rozdiely medzi súkromnou a verejnou spotrebou.	1
Peniaze a finančné inštitúcie v trhovej ekonomike	- peniaze - funkcie peňazí - banky - sporiteľne - poisťovne - nebankové subjekty	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie zdôvodniť opodstatnenosť finančných inštitúcií v trhovej ekonomike. Vie posúdiť mieru rizika pri využití nebankového subjektu ako typu finančnej inštitúcie.	1 1 1
Rozširujúce učivo: Produkty a služby bánk	- študentský účet - platobná karta - spotrebné úvery - hypotekárne úvery	Vie vysvetliť, čím sa líšia debetné karty od kreditných kariet. Vie vysvetliť, čo je podmienkou pri poskytnutí hypotekárneho úveru.	1
Sporenie	- sporenie - vkladné knižky - termínované vklady - sporiace účty - stavebné sporenie - Fond ochrany vkladov	Vie vysvetliť, ktoré bankové produkty poskytujú banky na sporenie, prečo je dôležité sporiť.	1
Druhy poistenia	- poistenie domácnosti - poistenie domu - havarijné poistenie - sociálne udalosti - sociálne dávky	Vie opísať proti čomu sa poisťuje domácnosť, rodinný dom, byt alebo chata. Vie vysvetliť, pri akých udalostiach si môžeme uplatniť náhradu škody z havarijnej poisťky.	1
Euro v Slovenskej republike	- euro - eurové bankovky - eurové mince - ochranné prvky	Vie opísať ochranné prvky eurových bankoviek. Vie vysvetliť čo vyjadruje grafický symbol eura.	2
Osobné financie	- osobný rozpočet - vreckové - finančná gramotnosť - osobný finančný plán	Vie popísať, aké otázky musíme riešiť pri plánovaní osobného rozpočtu. Vie vysvetliť pojem finančná gramotnosť.	1

Hospodárenie v domácnosti	- financie - príjmy - výdavky - rozpočet - deficit - prebytok - mzda - štátna sociálna podpora	Vie vysvetliť, akú funkciu plní rodinný rozpočet. Vie opísať čo tvorí príjem rodiny, aké sú najčastejšie výdavky v rodinách.	2
Štátny rozpočet	- bilancia - rozpočet - prebytok - deficit - príjmy - výdavky	Vie vysvetliť pojem štátny rozpočet a postup jeho schvaľovania.	1
Dane a daňová sústava	- daň - priama daň - nepriama daň - miestne dane - daň z pridanej hodnoty	Vie opísať pojem daň vo vzťahu ku štátu. Vie vysvetliť rozdiel medzi priamou a nepriamou daňou.	1
Ochrana spotrebiteľa	- práva spotrebiteľa - právo na nápravu - reklamácia	Vie uviesť, ktoré právne predpisy obsahujú ochranu práv spotrebiteľa. Vie uviesť náležitosti potrebné pri reklamácii.	1
Vplyv reklamy na spotrebiteľov	- reklama - klamlivá reklama - prostriedky reklamy - porovnávacie testy	Vie vysvetliť, čo je cieľom reklamy. Vie opísať klamlivú reklamu.	1
Práva spotrebiteľa v EÚ	- hlavné zásady spotrebiteľa - jednotková cena tovarov - Európske spotrebiteľské centrá	Vie opísať, čo vyžadujú predpisy EÚ pri označovaní potravín. Vie uviesť akú úlohu majú Európske spotrebiteľské centrá.	1
Test finančnej gramotnosti Spotrebiteľské bingo	-	Vie vysvetliť pojmy vkladná knižka, bežný účet, stavebný úver, poisťná zmluva, nemocenské dávky... .	2

